

Stanovisko účastníkov diskusie pre zainteresovaných v procese starostlivosti o strešnú krajinu chránených historických súborov a objektov

ÚČASTNÍCI MEDZINÁRODNÉHO SYMPÓZIA odborných pracovníkov ochrany pamiatok a architektov na Slovensku zo siedmich krajín strednej Európy, ktorí sa stretli 14. a 15. marca 2001 v Banskej Bystrici, poukazujú na to, že historická strecha patrila a stále patrí medzi najzraniteľnejšie časti historických objektov.

Jej dramatická premena v ostatnom období bola ovplyvnená jednak nedostatkom vhodných materiálov v osemdesiatych rokoch 20. storočia, jednak veľmi silným tlakom na maximálne využitie priestorov v podkrovi v deväťdesiatych rokoch. Historická strecha je integrálnou súčasťou historického objektu, preto pri kultúrnych pamiatkach je takisto rovnocenne chránená ako ostatné historické konštrukcie. Je výrazným prvkom ukončenia stavby v jej tvaroslovnom, funkčnom a konštrukčnom riešení.

V mnohých prípadoch ukončuje a tvaruje nielen jednotlivý dom, ale aj priestor ulice a štruktúru historickej zástavby.

Účastníci poukazujú na odbornú diskusiu počas sympózia vyvolanú prístupom k využívaniu a kontroverznému pretváraniu striech v Banskej Bystrici sa obracajú na vlastníkov historických objektov, samosprávy miest a pamiatkovo chránenými územiami a s kultúrnymi pamiatkami, štátnu správu, komoru architektov, komoru stavebných inžinierov, projektantov, na stavebné firmy a výrobcov stavebných materiálov i na pamiatkarov, ktorí sú dôležitými aktérmi procesu revitalizácie, a vyzývajú ich k rešpektovaniu nasledovných základných princípov pri využívaní historických striech:

- v súlade s medzinárodnými princípmi, hlavne s Benátskou chartou (1964) a Washingtonskou chartou (1987) je strecha kultúrnych pamiatok a objektov v pamiatkovo chránenom území, jej konštrukcia, krytina a všetky historické detaily predmetom pamiatkovej ochrany. Starostlivosť o historické strechy vyžaduje najmä ochranu originálnych krovov a všetkých ďalších detailov podkrovia. Pozornosť je potrebné venovať celej streche a všetkým jej častiam.
- základnou požiadavkou zachovania strechy je jej bežná údržba.
- každá zmena výrazu strechy, jej nové architektonické a materiálové riešenie zásadne ovplyvní vzhľad celej hmotovopriestorovej štruktúry a uličného priestoru. Z tohto dôvodu je žiaduce zachovanie historických krovov, voľných podkrovi, tradičných strešných krytín, detailov a nedotknutého vzhľadu striech ako celku, rovnako ako zachovanie celého urbanistického krajinného kontextu.
- pri pamiatkovo chránených celkoch je nevyhnutné do územnoplánovacej dokumentácie zapracovať koncepciu ochrany pamiatkových hodnôt vrátane strešnej krajiny.

V Banskej Bystrici 15. 3. 2001

©ICOMOS Slovensko, 2002